

MUHASEBE MESLEK MENSUBU ADAYLARININ UFRS FARKINDALIĞI

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin KARABAYIR*

Dr. Öğr. Üyesi Seyhan ÖZTÜRK**

Öğr. Gör. Dr. Emrah ERTUGAY***

Makale Gönderim Tarihi : 27/12/2018 / Kabul Tarihi : 28/03/2019

ÖZ

Bu çalışma, Türkiye’de faaliyet gösteren ve staj dönemini tamamlamış olan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik (SMMM) stajyerlerinin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) hakkındaki görüşlerini ve UFRS farkındalıklarını ölçmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada Türkiye’nin çeşitli illerinden SMMM sınavlarına girmek için İstanbul ve Ankara illerine gelen adaylara yüz yüze ve çeşitli SMMM odalarına gönderilen anketlerin cevaplanması suretiyle toplamda 389 stajyer meslek mensubuna anket uygulanmış ve sonuçlar SPSS 20 Programı ile analiz edilmiştir. Hipotezlerin test edilmesi için anketlerden elde edilen verilere Kruskal Wallis – H testi uygulanmış ve ayrıca gruplar arasındaki anlamlı farkların kaynağının bulunabilmesi amacıyla parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Sonuçta SMMM adaylarının genel olarak UFRS hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları ve güncel gelişmeleri takip etmedikleri tespit edilmiştir. Ayrıca UFRS’nin meslek yükünü azaltacağı görüşüne katılmadıkları görülmüştür. Bunun yanında, UFRS’nin muhasebenin ortak dili olduğunu, karşılaştırmalı ve standartlaşmayı sağlayacağını, üretilen finansal bilgilerin kalitesini artıracığını, finansal raporlamaya güveni artıracığını ve iç kontrolü ve bağımsız denetimi kolaylaştıracağını düşündükleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Teorisi, Muhasebe Sistemleri, UFRS/UMS Farkındalığı, SMMM Stajyerleri

* Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, ORCID 0000-0001-6953-2468, karabayir@hotmail.com -Orcid

** Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, ORCID 0000-0003-1458-840X seyhan_goksu@hotmail.com

*** Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü, ORCID 0000-0003-2049-395X eertugay@yahoo.com

IFRS AWARENESS OF THE ASPIRING PROFESSIONAL ACCOUNTANTS**ABSTRACT**

This study aims to assess the opinions and awareness of the Aspiring Professional Accountants of Turkey who have completed their probation period about International Financial Reporting Standards (IFRS). A questionnaire was applied face to face to some of the 389 respondents who came for the CPA exams to the cities of İstanbul and Ankara from various cities of Turkey, and to the rest, the questionnaire was applied via the Chambers of CPAs. Results were analyzed with SPSS 20. To test the hypotheses, Kruskal Wallis - H test was applied to the data obtained from the questionnaires and Mann Whitney U test was used in order to find the source of meaningful differences between the groups.

As a result, it has been determined that Aspiring Professional Accountants are not sufficiently informed about IFRS in general and do not follow current developments. It was also observed that they do not agree with the view that IFRS would reduce the occupational burden of accounting professionals. However, it was observed that IFRS was a common language of accounting, would provide comparability and standardization, improve the quality of financial information produced, increase confidence in financial reporting and facilitate internal control and independent audit.

Keywords: Accounting Theory, Accounting Systems, IFRS/IAS Awareness, Aspiring Professional Accountants.

1. GİRİŞ

Ülkelerin hukuki, siyasi, kültürel ve ekonomik sistemleri arasındaki farklılıklar, bu farklılıkların sonucu olarak muhasebe sistemlerinden elde edilen bilgilerin güvenilirlikten ve karşılaştırılabilirlikten uzak olması ve bu farklılıklardan kaynaklanan maliyetler (finansal tabloların yeniden düzenlenmesinden kaynaklanan uyumluluk maliyetleri gibi), yatırımcıların uluslararası piyasalarda yatırım yapmasına ve çokuluslu işletmelerin sınır ötesi ticaretlerinin önünde büyük bir engel oluşturmaktaydı. Bütün bu sorunlar, karşılaştırılabilir ve güvenilir finansal raporlama ihtiyacını doğurmuş, ülkeler arasındaki farklılıkların ortadan kaldırılması yönünde çalışmalara yol açmış ve sonuçta ülkeler arasındaki ekonomik sınırların kaldırılması yönündeki en büyük adımlardan biri olan küresel finansal raporlama standartlarına doğru büyük adımlar atılmıştır (Karabayır, 2012, s. 37-38).

Avrupa Birliği (AB), 1970'lerde muhasebe uygulamaları açısından üye ülkeler arasındaki farklılıkların azalması ve uluslararası sermaye ve yatırım hareketlerinin artması için finansal raporlama uygulamalarının uyumlaştırılmasına yönelik birçok direktif çıkarmaya başlamıştır. 1990'larda UFRS'nin geliştirilmesiyle birlikte tek para birimine geçilmesi gibi AB ekonomisinin entegrasyonu yönündeki çalışmalar ve siyasi değişimler neticesinde uyumlaştırma çalışmaları da hızlanmış, 1990'ların sonuna doğru Almanya gibi bazı Avrupa ülkelerinde UFRS'nin yerel standartların yerine kullanılmasına izin verilmeye başlanmıştır.

Dünya genelinde ise muhasebe uygulamaları 2000’li yılların başına kadar hemen hemen bütün ülkelerde farklı sistemler aracılığı ile yürütülmekteydi. Tüm dünyadaki muhasebe sistemlerinin yakınsanması ve uluslararası alanda genel kabul görmüş bir muhasebe sistemi oluşturulmasına doğru atılan adımların sonuncusu ve en güçlüsü olan UFRS uygulaması ile finansal tabloların tüm dünyada kabul edilebilirliği artmış ve sermaye hareketlerinin ve teknolojinin ülkeler arasında akış hızı daha da artmıştır. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de UFRS uygulaması kaçınılmaz hale gelmiş ve 2003-2004 yıllarında halka açık şirketler gönüllü olarak, 2005 yılından itibaren ise zorunlu olarak UFRS uygulamasına geçişlerdir.

UFRS uygulamasının en önemli paydaşları şüphesiz muhasebe meslek mensuplarıdır. Çünkü teorik olarak geliştirilen standartların uygulanabilirliğini denetleyecek, eksikleri ve hataları ortaya çıkaracak olanlar onlardır. Dolayısıyla meslek mensuplarının standartları anlaması ve uygulamaya geçirebilmesi hayati önem taşımaktadır. Ancak UFRS uygulamasının diğer muhasebe sistemlerinden daha karmaşık ve teknik bir yapısının olduğu, dolayısıyla daha fazla eğitilmiş ve kalifiye uygulayıcılara, özellikle muhasebe meslek mensuplarına ihtiyaç olduğu aşikârdır (Kulkarni & Hyderabad, 2014, s. 3). Çünkü birçok kod hukuku ülkesinde uygulanan *kural bazlı*¹ Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri (GKGMİ) kesin hükümler içerirken, UFRS Anglo-Sakson (içtihat) hukukunun egemen olduğu İngiltere temelli *ilke bazlı* bir standart seti olması nedeniyle mesleki yargıyı daha fazla uygulamaya dâhil etmektedir. Mesleki yargının yerinde kullanılabilmesi için de daha fazla muhasebe altyapısı ve teknik deneyim gereklidir.

Şüphesiz muhasebe meslek mensubu olmak için dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de bir takım aşamalardan geçmek gereklidir. Bu aşamaların en önemlisi ise Türkiye’de üç yıl olarak uygulanan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik (SMMM) stajıdır. Adaylar dört yıllık lisans eğitiminden sonra staja başlama sınavına katılırlar, başarılı oldukları takdirde meslek mensubu adayı olarak üç yıl boyunca stajyerlik yaparlar. Daha sonra SMMM sınavlarından da başarılı oldukları takdirde SMMM ünvanı almaya hak kazanırlar.

Meslek mensupları ve UFRS arasındaki farkındalık ilişkisine dair yapılan çalışmalara bakıldığında (Elitaş, Karakoç & Özdemir, 2011; Kulkarni & Hyderabad, 2014; Yel & Erdem, 2015; Kurcan, Uyar & Tetik, 2011; Phan, Mascitelli & Barut, 2014; Yılmaz, Şahin & Çankaya, 2014), çalışmaların hemen hemen tamamının SMMM’ler üzerine yapıldığı görülmektedir. Ancak UFRS’nin artık dünyanın birçok ülkesinde uygulanmakta olan bir standart seti olduğu ve SMMM adaylarının da gelecekte muhasebe mesleğine yön veren bireyler olacağı göz önünde bulundurulduğunda, SMMM adaylarının UFRS farkındalığının da yüksek düzeyde olması gerekliliği daha iyi anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada da, özellikle literatürdeki bu eksiklikten hareketle Türkiye’nin çeşitli illerinde faaliyet gösteren SMMM stajyerlerinin UFRS hakkındaki görüşleri ve UFRS farkındalıkları ölçülmüştür. Çalışma şu şekilde organize edilmiştir; ikinci bölümde UFRS farkındalığına ilişkin literatür incelenmiş ve çalışmaların sonuçları paylaşılarak tartışılmış, üçüncü bölümde araştırma yöntemi ve ana kütleye ilişkin bilgiler verilmiş, dördüncü bölümde yapılan analizlere ilişkin bulgular paylaşılmış ve son bölümde ise sonuçlar değerlendirilerek gelecek çalışmalara ilişkin önerilere yer verilmiştir.

1 İlke bazlı standartlar ve kural bazlı standartlar arasındaki fark, hız limitleri örneği ile açıklanabilir. Bir ilke; “Bütün koşullarda, makul ve ihtiyatlı olan hızdan daha hızlı araç kullanma!” derken, bir kural; “Saatte 55 mil/saatten daha hızlı araç kullanma!” diyecektir (Delikanlı, 2011, s. 76; Ford, 2008, s. 6-7’den alıntı).

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

UFRS şüphesiz dünya genelinde muhasebe literatürünün son yirmi yılını domine etmiştir². Bunun nedeni ise sermaye piyasalarının ve ticaretin uluslararasılaşması sonucunda, bu sistemlere doğrudan entegrasyonu olan muhasebe sistemlerinin de uluslararası düzeyde standartlaşması gerekliliğidir. Bu kapsamda üst düzey yöneticiler, iç denetçiler ile bağımsız denetçiler ve standartların kilit aktörleri olan düzenleyiciler; UFRS'nin etkisinin daha fazla hissedilebilmesi için birlikte çalışmalı, uyumluluğu artırmalı ve kurumsal dünyada UFRS'nin tam olarak algılanması için daha çok bilinçlendirme faaliyetleri yürütmelidirler (Newman, Edmore, Milondzo & Vongai Ongayi, 2016).

İşte bu noktada UFRS konusunda yapılan bilinçlendirme/farkındalık yaratma çalışmalarının sonuçlarını değerlendirmeye çalışan araştırmaların bir kısmı, özellikle ilk dönem çalışmaları, UFRS'nin finansal bilgi kullanıcıları (yatırımcılar, mali müşavirler, düzenleyici kuruluşlar vb.) tarafından yeterince anlaşıp anlaşılmadığı, bir başka deyişle bu kullanıcıların UFRS farkındalığı üzerine yapılmıştır. UFRS farkındalığı çalışmalarından bazıları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

Akhter (2013), geleceğin muhasebe meslek mensubu olarak ifade ettiği ticaret ve yönetim bölümlerinde lisansüstü eğitim gören 300 öğrenciye uygulamış olduğu anket ile Hindistan'da 2011 yılında uygulanmaya başlanan UFRS hakkındaki farkındalığı ölçmüştür. Çalışma sonucunda cevaplayıcıların büyük bir çoğunluğunun bu standartlar hakkında fikir sahibi olmadıklarını tespit etmiştir.

Kulkarni & Hyderabad'ın (2014) Hindistan'da yaptıkları çalışmada, 47 mali müşavir UFRS farkındalığı ile ilgili olarak çeşitli açılardan incelenmişlerdir. Çalışma ile ilgili birincil veriler yapılandırılmış ve kapalı uçlu yüz yüze röportaj tekniği ile elde edilmiş, ikincil veriler ise dergiler ve internet sitelerinden derlenmiştir. Yazarlar ayrıntılı bir çalışma yürütmüş ve 2008-2012 yılları arasında belirlenen bölgede (Hubli-Dharwad) UFRS ile ilgili verilen kurs ve seminerlerin listesini çıkararak katılımcıların elde ettikleri fayda ve algı düzeylerini belirlemişlerdir. Sonuçta ankete katılanların %94'ünün UFRS'nin farkında olduğu, ancak bu farkındalığın sadece kavramsal olarak var olduğu, dolayısıyla yeterli düzeyde olmadığı ortaya çıkmıştır.

Phan vd. (2014) Vietnam'da 3.000 kişi üzerinde yaptıkları anket çalışmasını, önce 30 kişilik bir test grubu üzerinde test etmişlerdir. Daha sonra 3.000 kişilik örneklemi denetçiler, muhasebeciler ve akademisyenler olmak üzere üç alt gruba ayırarak anket uygulamış ve analiz etmişlerdir. 3.000 kişiden 893 kişi anketleri cevaplamış ve geri dönüş yapmıştır. Beşli Likert ölçeğinin kullanıldığı anket yedi sayfadan oluştuğu için doldurulma oranı nispeten düşük olarak gerçekleşmiştir. Çalışma diğer araştırmalardan farklı olarak, Vietnam'da muhasebe ile ilgili grupların UFRS'den beklentilerini fayda/maliyet dengesi açısından da ölçmüştür. Sonuçta üç grubun da temel olarak kısa vadede UFRS uygulamasının maliyetli olduğunu, ancak uzun dönemdeki faydalarının daha fazla olacağı beklentilerinin olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca muhasebe meslek mensuplarının diğer iki gruptan daha ilgili oldukları ve UFRS uygulamasından daha pozitif beklentileri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Elitaş, Karakoç & Özdemir (2011), meslek mensupları perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartla-

2 Elektronik veri tabanlarında "IFRS, TFRS vb" anahtar kelimeleriyle arama yapıldığında yaklaşık olarak 80.000 çalışma çıkmaktadır.

rı'nı (TMS) analiz etmek amacıyla yaptıkları çalışmada Afyon, Denizli ve Uşak illerinde faaliyette bulunan 139 SMMM ve yeminli mali müşavir (YMM) ile yüz yüze görüşme yaparak anket uygulamışlar ve sonuçları yorumlamışlardır. Çalışma sonucunda araştırmacılar; meslek mensuplarının %80'inin TMS hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunun, ancak %81'inin TMS hakkında sistematik eğitime ihtiyaç olduğunu düşündüklerinin ortaya çıktığını belirtmişlerdir. Bunun yanında, 16 yıl ve daha uzun süredir mesleğini icra etmekte olan meslek mensuplarının TMS nedeniyle mesleği bırakma düşüncesine diğerlerinden daha yakın olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

2011 yılında Kurcan vd. Antalya ve Alanya'da faaliyet gösteren meslek mensuplarının UFRS farkındalıklarını ölçmek amacıyla bir anket çalışması yapmışlardır. Toplamda 250 meslek mensubu üzerinde yapılan çalışmada yazarlar; muhasebe meslek mensuplarının UFRS'ye ilişkin bilgi seviyelerinin genel olarak sınırlı ve düşük olduğunu, standartların meslek mensupları tarafından karmaşık ve uygulanabilirliği zor olarak algılandığını, Türkiye'de uygulanmakta olan vergi muhasebesiyle UFRS arasında büyük farklılıklar olması ve vergi muhasebesinden kopmanın yavaş olması nedeniyle çeşitli sıkıntılar yaşanabileceğini düşündükleri sonuçlarına ulaşmışlardır.

Dabbağoglu & Can (2011), muhasebe meslek mensuplarının (Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Stajyeri, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Stajyeri ve Yeminli Mali Müşavir) ilgisinin ölçülmesi amacıyla anket çalışması yapmışlardır. Çalışma sonucunda Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girecek olması nedeni ile katılımcıların TMS/TFRS hakkında bilgi sahibi olduklarını ve güncel gelişmeleri takip ettiklerini tespit etmişlerdir.

Cinit (2013), Marmara Bölgesi'nde çalışan meslek mensuplarının KOBİ'ler için hazırlanan Uluslararası Muhasebe Standartları hakkındaki bilgi seviyelerini ölçmek amacıyla araştırma yapmıştır. Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren işletme sayısı ve bu işletmeler ile ilgili meslek mensuplarının fazlalığı çalışma sonuçlarını önemli kılmaktadır. Çalışma sonuçları meslek mensuplarının neredeyse yarısının kendilerini standartlar konusunda yetersiz gördüğünü ve daha fazla eğitime ihtiyaç duyduklarını göstermiştir. Ayrıca katılımcıların % 31'i standartlar konusunda bireysel olarak çalışma yaptıklarını ve kendilerini geliştirmeye çalıştıklarını göstermiştir.

Yılmaz vd. (2014), UFRS farkındalığını diğer araştırmacılar farklı olarak öğrenciler, muhasebe eğitimi veren akademisyenler ve muhasebe meslek mensuplarına anket tekniği uygulayarak ölçmüşlerdir. Çalışmada 19 Mayıs, Ordu, Giresun, Karadeniz Teknik, Recep Tayyip Erdoğan ve Gümüşhane Üniversiteleri İşletme bölümü son sınıfta okuyan 489 öğrenci; aynı üniversitelerde ders vermekte olan 14 öğretim üyesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde Bağımsız Denetçilik Eğitimi Programı'na katılan 46 SMMM'ye anket uygulanmış ve SPSS programı yardımıyla analiz ve yorumları yapılmıştır. Çalışma sonuçları; öğrencilerin genel olarak TMS/TFRS hakkında farkındalıklarının olmamasına rağmen öğrenim gördükleri üniversiteye göre bu farkındalığın değiştiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, öğrencilerin farkındalık seviyelerinin henüz TMS/TFRS eğitimlerinin üniversite müfredatlarında yeteri kadar yer almamasından dolayı akademisyenlerin bireysel çabalarına bağlı kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak, SMMM'lerin mezun oldukları bölüm ile farkındalık seviyeleri arasında anlamlı bir fark olmadığı; mesleki tecrübe yılı ile TMS/TFRS hakkındaki görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığı; şaşırtıcı olarak TMS/TFRS hakkındaki bilgi düzeylerinin de SMMM'lerin görüşlerini değiştirmedikleri sonuçları

na ulaşılmıştır. Meslek mensupları ile ilgili ortaya çıkan bu şaşırtıcı sonuçlar, yazarlar tarafından verilen eğitimlerin yetersiz kaldığı şeklinde yorumlanmıştır.

Ayhan (2014), Muğla ili çevresinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına yönelik bir araştırma yapmıştır. Çalışma sonucunda meslek mensuplarının standartlar konusundaki gelişmeleri takip ettikleri fakat standartların uygulanabilmesi için daha fazla eğitime ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşmıştır.

Yel & Erdem ise (2015) yaptıkları çalışmada, Bolu ilinde faaliyet gösteren 93 muhasebe meslek mensubuna anket tekniği uygulamış ve UFRS hakkındaki farkındalık düzeylerini tespit etmişlerdir. Çalışma sonucunda meslek mensuplarının UFRS farkındalık seviyelerinin, aynı zamanda UFRS hakkındaki bilgi seviyeleri ile UFRS'den beklentilerinin de oldukça yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmada yazarlar ayrıca katılımcıların demografik özellikleri ile tespit ettikleri faktör grupları arasında herhangi bir ilişki olup olmadığını araştırmışlar ve sonuçlarını yorumlamışlardır.

Elbette bu konuda yapılmış olan çok fazla çalışma mevcuttur. Fakat bu çalışmaların hepsini burada yayınlamak mümkün olmadığından bu konuda araştırma yapacak olan araştırmacıların, literatüre önemli bir katkı olan Akyüz ve Yeşil'in (2017) çalışmasını incelemeleri önerilmektedir. Yazarlar çalışmalarında, muhasebe meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS ile ilgili bilgi düzeylerinin ölçüldüğü makaleleri ve lisansüstü tezleri incelemiş ve sonuçları ile birlikte yayınlamışlardır.

3. MUHASEBE MESLEK MENSUBU ADAYLARININ UFRS FARKINDALIĞI

Muhasebe mesleğini icra eden profesyoneller SMMM ve YMM olarak adlandırılmaktadır. Bu çalışma henüz profesyonelliğe adım atmamış olan, diğer bir ifade ile mesleğe aday olan kesimi hedef kitle olarak almıştır. Demografik sorular yanında UFRS farkındalığı ile ilgili ifadeler şeklinde hazırlanan anket çalışmasını; meslek mensubu adaylarının bizzat doldurmaları sağlanarak veri toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20 istatistik paket programı ile değerlendirilmiştir.

Bu bağlamda bu kısımda; araştırmanın amacı, önemi, kapsamı, sınırları, yöntemi ve bulguların değerlendirmeleri yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, aday meslek mensuplarının; UFRS hakkındaki farkındalığını ve bilgi düzeyini ölçmektir. Muhasebe meslek mensubu adaylarına yönelik daha önce benzer bir anketin ve araştırmanın yapılmamış olması çalışmayı özgün kılmaktadır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları

Araştırma için hazırlanan anket formu Türkiye genelinde çeşitli illerden gelerek Ankara ve İstanbul merkezli yapılan SMMM sınavlarına katılan adaylara uygulanmıştır. Ayrıca; Ege Bölgesi'nde İzmir, Aydın ve Muğla illerindeki SMMM Odaları vasıtasıyla bu bölgedeki stajyerlere ulaşılmıştır.

Türkiye genelinde staj yapan adayların sayısı (yaklaşık 13.000) göz önüne alındığında, anketi uygulamada; kapsamın çok geniş olması ve Türkiye'nin bütün illerine yayılması, SMMM odalarının birçoğunun stajyerlerin iletişim bilgilerini vermek istememeleri nedeniyle SMMM sınavları öncesi ve son-

rasında yüz yüze uygulandığı için adayların isteksiz olmaları gibi zorluklar ve bazı odalara gönderilen anketlerin bir kısmının geri dönüşünün 6 ay gibi uzun bir süre alması çalışmanın kısıtlarıdır.

3.3. Araştırmanın Ana kütlesi ve Örneklem Seçimi

Araştırmanın ana kütlesini Türkiye genelinde farklı illerden gelerek SMMM unvanını almak için sınava giren adaylar oluşturmaktadır. Bu bağlamda ana kütle 13.000 kişi civarındadır. Örneklem büyüklüğünü hesaplamak için, eğer ana kütle büyüklüğü biliniyorsa
$$n = \frac{N^2 pq}{d^2 (N-1) + t^2 pq}$$
 formülü kullanılır

(<https://www.cozumarastirma.com/orneklem-belirleme/>, Erişim Tarihi: 11.12.2018). Bu formül ile çıkan örneklem büyüklüğü yüzde 95 güven düzeyinde 373 adettir. Ancak uygulamanın zaman ve mekân kısıtları olması ve bazı anketlerin değersiz çıkması sonucu 181 adet anket analize dahil edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Aracı

Çalışmada veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Söz konusu anket formu, Yel ve Erdem'in (2015) çalışmalarından faydalanılarak hazırlanmıştır. Hazırlanan anketin ilk kısmında; aday meslek mensupların cinsiyet, yaş, iş yeri merkezi, eğitim düzeyi, tecrübesi gibi demografik özellikleri belirleyen genel sorular yer alırken; ikinci kısımda UFRS ile ilgili 20 ifade yer almaktadır.

Çalışmada güvenilirlik ölçütü olarak Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır. Bu bağlamda, 20 ifadeye ilişkin olarak bu değer yüzde 93 olduğu görülmüştür. Dolayısıyla çalışmanın güvenilirliği yüksek düzeydedir.

3.5. Analiz Yöntemi

Anket sonucu elde edilen verilerin analizi için; SPSS 20 istatistik paket programından yararlanılmıştır. Sonuçların analizinde demografik özellikler için "Tanımlayıcı İstatistikler" menüsü altında "Sıklık Dağılımı (Frekans)" yapılmıştır.

Normallik testi için; eğer örneklem büyüklüğü; 50'den küçük olursa Shapiro-Wilks testi, 50'den büyük olursa Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmaktadır. Bu iki testte p değerinin 0,05'ten büyük çıkması durumunda, bu anlamlılık düzeyinde puanların normal dağılımdan aşırı sapma göstermediği şeklinde yorumlanmaktadır (Büyüköztürk, 2010: 42).

Söz konusu çalışmada örneklem 50 den büyük olduğu için Kolmogorov-Smirnov normallik testi uygulanmıştır. İfadelere ilişkin veriler normal dağılım göstermemektedir. Çünkü test sonuçlarında yer alan anlamlılık düzeyleri her yargı cümlesi için de 0,05 değerinden küçüktür. Başka bir ifade ile $\alpha = 0,05$ anlamlılık düzeyinde $P = 0,000 < 0,05$ olduğu için normal dağılmadığı görülmüştür. Bu bağlamda veriler normal (simetrik) dağılım göstermedikleri için, parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis-H testinin kullanılması uygun görülmüştür.

Ayrıca hipotezlerin test edilmesinde kullanılan Kruskal Wallis - H testi sonucuna göre; hipotezlerde belirtilen yargılara katılma düzeyinin gruplar arasında anlamlı bir şekilde farklılaşması durumunda, bu anlamlı farkın kaynağını bulabilmek ve hangi gruplar arasında farklılık olduğunu tespit edebilmek için parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U testi de uygulanmıştır.

3.5.1. Araştırma Bulguları ve Değerlendirmeleri

Araştırmada ankete katılanların genel özellikleri ile ilgili bulguların ve konu kapsamındaki diğer bulguların değerlendirmeleri bu kısımda sunulmaktadır.

3.5.1.1. Demografik Özellikler

Bu kısımda ankete katılanların demografik özelliklerini gösteren tablo yer almaktadır. Tablo 1 de görüldüğü gibi araştırmaya katılan muhasebeci adaylarının yüzde 65,7'si erkek olup, yüzde 34,3'ü kadındır. Bu kitlenin yüzde 33,7'si 26-30 yaş aralığında olup, onları yüzde 30,4'lük dilimdeki 31-35 yaş grubu takip etmektedir. Adayların genç yaş gruplarından olduğu söylenebilir. Muhasebeci adaylarının yüzde 65,7'lik dilime sahip, en büyük çoğunluğu oluşturan kısmı lisans mezunudur. Yüksek lisans yapmış olanlar onları takip eden yüzde 28,7'lik dilime sahiptir. Yüzde 4,4 olmak üzere, az da olsa doktora yapan muhasebeci adayları da bulunmaktadır. Araştırmaya katılan adaylardan yüzde 30,9'luk dilimle 11 yıl ve üzeri tecrübeye sahip olanlar yoğunluktadır. Onları 4-5 yıllık iş tecrübesi bulunan yüzde 30,4'lük grup izlemektedir.

Tablo-1: Muhasebe Meslek Mensubu Adaylarının Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	62	34,3
Erkek	119	65,7
Yaş	Frekans	Yüzde
20-25	17	9,4
26-30	61	33,7
31-35	55	30,4
36-40	29	16
40 Ve Üzeri	19	10,5
Eğitim	Frekans	Yüzde
Ön Lisans	2	1,1
Lisans	119	65,7
Yüksek Lisans	52	28,7
Doktora	8	4,4
İş Tecrübesi	Frekans	Yüzde
0-1 Yıl	6	3,3
2-3 Yıl	21	11,6
4-5 Yıl	55	30,4
6-10 Yıl	43	23,8
11 Yıl Ve Üzeri	56	30,9
Toplam	320	100

Araştırmaya Türkiye'nin 31 farklı ilinde çalışma hayatını sürdüren muhasebeci adayları katılmıştır. Bunların başında en büyük çoğunluğun yüzde 26 ile Ankara merkezli, yüzde 9,4 ile Konya merkezli, yüzde 7,7 ile Iğdır merkezli çalışanlar olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo-2: Muhasebe Meslek Mensubu Adaylarının İş Yeri Merkezleri Dağılımı

İş yeri merkezi	Frekans	Yüzde
Adana	10	5,5
Aksaray	3	1,7
Ankara	47	26
Antalya	5	2,8
Bolu	2	1,1
Düzce	1	0,6
Elazığ	1	0,6
Erzurum	5	2,8
Eskişehir	4	2,2
Gaziantep	11	6,1
Giresun	2	1,1
Hatay	3	1,7
Iğdır	14	7,7
İstanbul	11	6,1
Kahramanmaraş	6	3,3
Kars	3	1,7
Kastamonu	2	1,1
Kayseri	6	3,3
Kırıkkale	1	0,6
Kocaeli	4	2,2
Konya	17	9,4
Malatya	2	1,1
Mersin	5	2,8
Muğla	3	1,7
Nevşehir	1	0,6
Şanlıurfa	3	1,7
Tokat	1	0,6
Trabzon	2	1,1
Uşak	1	0,6
Van	1	0,6
Zonguldak	4	2,2
Toplam	181	100

3.5.1.2. UFRS Yargılarına İlişkin Bulgular

Tablo 3’te araştırmaya katılan muhasebe meslek mensubu adaylarının onlara yöneltilen UFRS ifadelelerine ilişkin değerlendirmelerine dair frekans dağılımları bulunmaktadır.

Tablo-3: UFRS Yargılarına İlişkin Bulgular

Değişken	F		%		Değişken	F		%	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır		Evet	Hayır	Evet	Hayır
UFRS 1	61	120	33,7	66,3	UFRS 11	144	37	79,6	20,4
UFRS 2	54	127	29,8	70,2	UFRS 12	124	57	68,5	31,5
UFRS 3	121	60	66,9	33,1	UFRS 13	115	66	63,5	36,5
UFRS 4	86	95	47,5	52,5	UFRS 14	145	36	80,1	19,9
UFRS 5	136	45	75,1	24,9	UFRS 15	133	48	73,5	26,5
UFRS 6	140	41	77,3	22,7	UFRS 16	141	40	77,9	22,1
UFRS 7	148	33	81,8	18,2	UFRS 17	126	55	69,6	30,4
UFRS 8	114	67	63	37	UFRS 18	135	46	74,6	25,4
UFRS 9	142	39	78,5	21,5	UFRS 19	151	30	83,4	16,6
UFRS 10	107	74	59,1	40,9	UFRS 20	154	27	85,1	14,9

Anket formunda yer alan 1. ifade “UFRS hakkında yeteri kadar bilgi sahibiyim” şeklindedir. Araştırmaya katılanların yüzde 66,3’ü bu ifadeye katılmamıştır. Ankette yer alan “UFRS hakkında güncel gelişmeleri takip ederim” şeklindeki 2. ifadeye ankete katılanların yüzde 70,2’si katılmadığını belirtmişlerdir. Ankette yer alan “UFRS, işletme ile ilgili çıkar grupları arasında ortak bir muhasebe dilidir.” şeklindeki 3. ifadeye ankete katılanların yüzde 66,9’u “evet” yanıtı vermişlerdir.

Ankette yer alan “UFRS, mesleği icra edenlerin iş yüklerini azaltır.” şeklindeki 4. ifadeye ankete katılanların yüzde 52,5’i katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ankette yer alan “UFRS, finansal tabloların tarafsız ve doğru bilgiler ortaya koymasını sağlar.” şeklindeki 5. ifadeye ankete katılanların yüzde 75,1’i olumlu yanıt vermişlerdir. Ankette yer alan “UFRS, finansal bilgilerin karşılaştırılabilirliğini sağlar.” şeklindeki 6. ifadeye ankete katılanların yüzde 77,3’ü olumlu yanıt vermiştir.

Ankette yer alan “UFRS, finansal raporlamada standartlaşma sağlar.” şeklindeki 7. ifadeye ankete katılanların yüzde 81,8’i “evet” yanıtını vermiştir. Ankette yer alan “UFRS, kayıt dışı ekonominin azalmasına katkı sağlar.” şeklindeki 8. ifadeye ankete katılanların yüzde 63’ü “evet” yanıtını vermiştir. Ankette yer alan “UFRS, üretilen finansal bilgilerin kalitesini artırır.” şeklindeki 9. ifadeye ankete katılanların yüzde 78,5’i olumlu yanıt vermişlerdir.

Ankette yer alan “UFRS, muhasebe mesleğinin benimsenmesinde etkilidir.” şeklindeki 10. ifadeye ankete katılanların yüzde 59,1’i “evet” yanıtını vermiştir. Ankette yer alan “UFRS, finansal raporlamaya olan güveni artırır.” şeklindeki 11. ifadeye ankete katılanların yüzde 79,6’sı “evet” yanıtını vermiştir. Ankette yer alan “UFRS, muhasebede hataları azaltır.” şeklindeki 12. ifadeye, ankete katılanların yüzde 68,5’i olumlu yanıt vermiştir.

Ankette yer alan “UFRS, işletme sahiplerinin bağımsız denetime göstereceği direnci azaltır.” şeklindeki 13. ifadeye ankete katılanların yüzde 63,5’i olumlu yanıt vermiştir. Ankette yer alan “UFRS’ye göre hazırlanmış finansal tablolar, yöneticilerin kararlarının kalitesini artırır.” şeklindeki 14. ifadeye ankete katılanların yüzde 80,1’i olumlu yanıt vermiştir. Ankette yer alan “UFRS, işletmelerde iç kontrolü kolaylaştırır.” şeklindeki 15. ifadeye ankete katılanların yüzde 73,5’i olumlu yanıt vermiştir.

Ankette yer alan “UFRS, bağımsız denetimi kolaylaştırır.” şeklindeki 16. ifadeye ankete katılanların yüzde 77,9’u olumlu yanıt vermiştir. Ankette yer alan “UFRS, vergi için muhasebe yerine bilgi için muhasebe anlayışının yerleşmesine katkı sağlar.” şeklindeki 18. ifadeye ankete katılanların yüzde 74,6’sı olumlu yanıt vermiştir. Ankette yer alan “UFRS, bilgilerin uluslararası düzeyde paylaşılmasını kolaylaştırır.” şeklindeki 19. ifadeye ankete katılanların yüzde 83,4’ü olumlu yanıt vermiştir. Ankette yer alan “UFRS, finansal raporlamada uluslararası düzeyde standartlaşma gereklidir” şeklindeki 20. ifadeye ankete katılanların yüzde 85,1’i “evet” yanıtını vermiştir.

3.5.1.3. Hipotezlerin Test Edilmesi

Bu kısımda araştırmaya katılan muhasebe meslek mensubu adaylarının demografik özellikleri ile UFRS hakkındaki ifadelere verdikleri yanıtlar arasındaki ilişkiyi sorgulayan hipotezler ve analizlerin değerlendirilmeleri yer almaktadır. Bu noktada yalnızca anlamlı çıkan sonuçlara yer verilmiştir.

H_{1a} = Araştırmaya katılan muhasebeci adaylarının cinsiyetleri ile 1. ve 15. ifadelere verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo-4: UFRS İle İlgili 1. Ve 15. İfadelere Verilen Yanıtların Muhasebeci Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Değişimi

İFADELER	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U
UFRS 1	Kadın	62	82,09	5089,50	3136,500
	Erkek	119	95,64	11381,50	
UFRS 15	Kadın	62	81,60	5059,00	3106,000
	Erkek	119	95,90	11412,00	
	Toplam	181			

Tabloda görüldüğü üzere, araştırmaya katılan adayların UFRS ifadelerine verdikleri yanıtların cinsiyetlerine göre değişiminden elde edilen sıra ortalamaları; her bir ifade için erkek katılımcılarda daha yüksektir. Buna göre, yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre de; UFRS ile ilgili 1. ve 15. ifade-

lere erkek katılımcıların katılma düzeyi sıra ortalaması ve sıra toplamı kadın katılımcılara göre daha yüksektir.

Kruskal Wallis H testi analiz sonucuna göre H1a hipotezi 1. ve 15 ifadeler için kabul edilmektedir. Çünkü katılımcıların cinsiyetlerine göre bu ifadelere verdikleri yanıtlar arasında $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde; 1.ifade için χ^2 (sd=1, N=181) = 4,070 ve P= 0,044 < 0,05 ve 15. ifade için; χ^2 (sd=1, N=181) = 5,196 ve P= 0,023 < 0,05 olduğundan istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

“UFRS hakkında yeteri kadar bilgi sahibiyim” şeklinde yöneltilen 1. ifadeye kadınların katılımı daha yüksek olduğundan; kadın meslek mensubu adaylarının erkek adaylara nazaran UFRS hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları ve farkındalıklarının daha yüksek olduğu söylenebilir. “UFRS, işletmelerde iç kontrolü kolaylaştırır” şeklindeki 15. ifadeye de kadınların katılımı daha yüksek olduğundan, dolayısıyla göreceli olarak konu ile ilgili daha yüksek farkındalığa sahip oldukları göz önüne alındığında; UFRS’ye uygun davranmanın işletmelerde iç kontrol uygulamaları üzerinde etkin, verimli ve kolaylaştırıcı etki yaptığını düşünmeleri normal karşılanabilir.

H_{1b} Araştırmaya katılan muhasebeci adaylarının eğitim düzeyleri ile 9., 11., 14. ve 16. ifadelere verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo-5:

İFADELER	Eğitim Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U
UFRS 9	Ön Lisans	2	116,75	13,00	6,000
	Lisans	119	95,84		
	Yüksek Lisans	52	78,46		
	Doktora	8	94,13	42,00	
UFRS 11	Ön Lisans	2	163,00	17,00	2,000
	Lisans	119	93,03		
	Yüksek Lisans	52	82,94		
	Doktora	8	95,13	38,00	
UFRS 14	Ön Lisans	2	163,50	17,00	2,000
	Lisans	119	92,77		
	Yüksek Lisans	52	83,44		
	Doktora	8	95,63	38,00	
UFRS 16	Ön Lisans	2	116,25	11,00	8,000
	Lisans	119	93,82		
	Yüksek Lisans	52	79,70		
	Doktora	8	116,25	44,00	
	Toplam	181			

Tablo 5’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan adayların UFRS ifadelerine verdikleri yanıtların eğitim düzeylerine göre değişiminden elde edilen sıra ortalamaları; her bir ifade için ön lisans mezunu durumunda olan katılımcılarda daha yüksektir.

Kruskal Wallis H testi analiz sonucuna göre H1b hipotezi 9., 11., 14. ve 16. ifadeleri için kabul edilmektedir. Çünkü katılımcıların eğitim düzeylerine göre bu ifadelere verdikleri yanıtlar arasında $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde; 9. ifade için χ^2 (sd=3, N=181) = 8,880 ve P= 0,031 < 0,05; 11. ifade için; χ^2 (sd=3, N=181) = 10,731 ve P= 0,013 < 0,05; 14. ifade için χ^2 (sd=3, N=181) = 10,690 ve P= 0,014 < 0,05 ve son olarak 16. ifade için χ^2 (sd=3, N=181) = 9,843 ve P= 0,020 < 0,05 olduğundan istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

UFRS ile ilgili ifadelere verilen yanıtlarda oluşan anlamlı farklılığın; yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; ön lisans mezunu ve doktora mezunu durumunda olan katılımcılardan kaynaklandığı tespit edilmiştir.

“UFRS, üretilen finansal bilgilerin kalitesini artırır” şeklindeki 9. ifadeye; “UFRS, finansal raporlamaya olan güveni artırır” şeklindeki 11. ifadeye; “UFRS’ ye göre hazırlanmış finansal tablolar, yöneticilerin kararlarının kalitesini artırır” şeklindeki 14. ifadeye ve “UFRS, bağımsız denetimi kolaylaştırır” şeklindeki 16. ifadeye verilen yanıtlar aday meslek mensuplarının eğitim düzeylerine göre farklılık göstermiştir. UFRS farkındalığı ve sahip olunan bilgi düzeyi eğitim düzeyinden de etkilenecek şekilde değişebileceğinden bu farklılık normal kabul edilebilir. Ön lisans mezunu olanlar söz konusu ifadelerdeki niteliklere daha fazla dikkat çekmek adına daha yüksek katılım göstermiş olup; ancak doktora düzeyinde olanlara göre bu nitelikler UFRS’nin doğal olarak sağlayacağı faydalar arasında görüldüğünden, bu gruba giren adaylar tarafından daha normal karşılanmış olabilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın genel sonuçlarına göre; araştırmaya katılan muhasebe meslek mensubu adaylarının genç ve orta yaş grubundan, daha çok lisans düzeyinde eğitime sahip ve en aşağı 6 yıl olmak üzere oldukça yüksek düzeyde tecrübeli kişilerden oluştuğu görülmektedir. Bu kişilerin verdikleri yanıtlara göre; UFRS hakkında yeterince bilgi sahibi olma ve güncel gelişmeleri takip etme konularında eksik oldukları tespit edilmiştir. Bunun yanında UFRS’nin meslek yükünü azaltacağı görüşüne katılmadıkları görülmüştür.

Öte yandan; UFRS’nin muhasebenin ortak dili olduğu, finansal tabloların doğru ve tarafsız bilgiler ortaya koymasını sağlayacağı, karşılaştırılabilirliği ve standartlaşmayı sağlayacağı, kayıt dışılığı azaltarak üretilen finansal bilgilerin kalitesini arttıracığı, muhasebe mesleğinin benimsenmesinde etkili olacağı, finansal raporlamaya güveni arttıracığı, muhasebe hatalarını azaltarak, bağımsız denetime daha çok sempati duyulmasını sağlayacağı, iç kontrolü ve bağımsız denetimi bu bağlamda kolaylaştıracağı konularında olumlu yanıtlar verdikleri görülmüştür.

Bunlarla birlikte araştırmaya katılanların; finansal bilgilerin uluslararası düzeyde paylaşılmasının önünün açılacağı ve raporlama anlamında uluslararası düzeyde standartlaşma gerekliliği konularında hem fikir oldukları tespit edilmiştir.

SMMM adaylarının UFRS hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıklarının ve güncel gelişmeleri yakından takip etmediklerinin ortaya çıkmasının çeşitli nedenleri olabilir. Birincisi, meslek mensubu adaylarının birçoğuna sınav öncesi ve sonrası anket uygulandığı için gergin olmaları, psikolojik olarak bir tepki ortaya koymuş olmaları mümkündür. Bu durum, 389 anketten sadece 181 tanesinin değerlendirilme uygun görülmesini de açıklayabilir. İkinci olarak, SMMM stajyerlerinin girdikleri sınavlar arasında UFRS ile ilgili herhangi bir sınav olmaması, UFRS'nin bütün işletmeler için zorunlu bir set olmaması ve stajyerlerin önemli bir kısmının sadece Vergi Usul Kanunu'na tabi mükelleflerin defterlerini tutan muhasebe bürolarında çalışıyor olması dolayısıyla adayların üç yıllık staj süresi boyunca UFRS ile ilgili herhangi bir bilgiye ihtiyaç duymamış olmaları olasılık dâhilindedir. Çalışma daha yolun başında olan aday muhasebecilerle yapıldığı ve tamamen onların düşünceleri ile değerlendirildiği için orijinallik ve farklılık taşımaktadır.

Bundan sonraki çalışmalar için çeşitli öneriler sunulabilir. Birincisi, bu çalışma aday meslek mensupları üzerinde yapıldığı için sonuçlarda genel olarak UFRS algılarında olumsuzluk hâkimdir. Türkiye genelinde SMMM'ler veya YMM'ler ile yapılacak olan çalışmalarda tam tersi sonuçlar çıkabilir. İkincisi, başka ülkelerde yapılan çalışmalarla karşılaştırmalı olarak yapılabilir. Ülkeler arasında UFRS uygulamaları açısından farklılıklar olduğu göz önünde bulundurulduğunda; ticaret kültürü, hukuk sistemleri ve düzenleyici ve denetleyici kuruluşların farklılıkları da çalışmaya yansıtılarak farklı sonuçlar elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akhter, A. (2013). Awareness of International Financial Reporting Standards (IFRS): A study of Post- Graduate Students of Commerce & Management in Kashmir. *IOSR Journal of Business and Management*, 14(5).
- Akyüz, F. & Yeşil, T. (2017). TFRS Açısından Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1).
- Ayhan, E. (2014). KOBİ'ler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartının Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Farkındalığı: Muğla İli ve Çevresindeki Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Çalışma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Aydın.
- Cinit, H. (2013). TFRS Çerçevesinde KOBİ Muhasebe Standartlarının Muhasebe Meslek Grupları Tarafından Algı Düzeylerinin Tespitine Yönelik Uygulama: Marmara Bölgesi Örneği. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Bilecik.
- Dabbağöğlu, K. & Can, G. (2011). Serbest muhasebeci ve mali müşavirlerin Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları Farkındalığı: Marmara Bölgesi Örneği. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (24).
- Delikanlı, İ. U. (2011). Finansal Düzenlemelerin İlke Bazlı ya da Kural Bazlı Olmasının Finansal Raporların Denetim Sürecine Etkisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 66(2), 73-92.
- Elitaş, C., Karakoç, M. & Özdemir, S. (2011). Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları. *World of IFRS, Ekim*, 1-14. <http://acikerisim.pau.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11499/129/Meslek%20Men%20Muh%20Stand.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı
- Ford, C. L. (2008). New Governance, Compliance and Principles-Based Securities Regulation. *American Business Law Journal*, 45(1), 1-60.
- Karabayır, M. E. (2012). Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Muhasebe Kalitesi: İMKB Örneği. *Doktora Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kulkarni, P. & Hyderabad, R. L. (2014). Implementation of IFRS in India: A Study of Awareness among Practicing Chartered Accountants. *Presidency Journal of Management Thought & Research*, 4(1), 3-15.
- Kurcan, F., Uyar, S. & Tetik, N. (2011). Meslek Mensuplarının UFRS'ye Bakış Açıları ve Farkındalık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 4(3), 15-28.
- Newman, W., Edmore, T., Milondzo, K. & Vongai Ongayi, W. (2016). A Literature Review on The Impact of IAS/IFRS and Regulations on Quality of Financial Reporting. *Risk Governance & Control: Financial Markets & Institutions*, 6(4).
- Phan, D. H., Mascitelli, B. & Barut, M. (2014). Perceptions Towards International Financial Reporting Standards (IFRS): The Case of Vietnam. *Global Review of Accounting and Finance*, 5(1), 132-152. <http://ssrn.com/abstract=2419316> adresinden alındı
- Yel, T. & Erdem, M. S. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının UFRS Hakkındaki Farkındalık Düzeylerinin Tespiti: Bolu İli Örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(11), 217-232.
- Yılmaz, Z., Şahin, Z. & Çankaya, F. (2014). Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesindeki Öğrenci, Akademisyen ve Uygulayıcıların TMS/TFRS Farkındalıkları ve Görüşleri Üzerine Bir Çalışma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 16(2), 109-135. <https://www.researchgate.net/publication/295010867> adresinden alındı